

Záznam

ze zasedání 167. Plenární schůze Rady hospodářské a sociální dohody ČR,
konané dne 14. listopadu 2022 na Úřadu vlády

Program:

1. **Body k projednání**
 - 1.1 **Výsledek projednání cen energií ve VN a NN a z toho vyplývající opatření pro spotřebitele**
 - 1.2 **Dopady ekologické legislativy EU na ČR**
 - 1.3 **Stav implementace programů fondů EU a příprava programového období 2021 – 2027**
 - 1.4 **Programy podpory z Modernizačního fondu**
 - 1.5 **Novelizace zákoníku práce**
 - 1.6 **Stav notifikace kurzarbeitu**
2. **Různé**

Příloha:

- Stanovisko KZPS ČR k předloženým materiálům

Průběh jednání

Jednání zahájil a řídil předseda vlády a předseda RHSD ČR prof. PhDr. Petr Fiala, Ph.D., LL.M. (dále jen „předsedající“), který v úvodu přivítal účastníky a seznámil je s výsledky jednání Předsednictva RHSD ČR, jež rozhodlo o termínu příští plenární schůze dne 16. ledna 2023.

Bod 1.1 Výsledek projednání cen energií ve VN a NN a z toho vyplývající opatření pro spotřebitele

Ministr průmyslu a obchodu Ing. Jozef Síkel informoval o novelizaci energetického zákona, jež umožňuje vládě vyhlásit stav mimořádné tržní situace a stanovovat tímto prostřednictvím ceny elektřiny a plynu a v krajním případě ukládat další povinnosti v energetické oblasti. V návaznosti na tuto novelizaci bylo schváleno prováděcí nařízení vlády o stanovení cen elektřiny a plynu v mimořádné tržní situaci, jehož prostřednictvím byly stanoveny maximální ceny těchto komodit nejen pro domácnosti, ale i pro další subjekty, jejichž okruh byl následnou novelou dále rozšířen. Další nařízení vlády určují podmínky dodávek plynu a kompenzační opatření v případech, kdy stanovená cena nepokrývá oprávněné náklady. Uvedené stanovení maximálních cen zahrnuje prakticky celý trh, přičemž aktuálně je diskutována možnost rozšíření dočasného krizového rámce umožňujícího stanovení maximálních cen i pro velké podniky, ovšem za limitujících podmínek. Toto opatření bude moci být přijato po vyřešení administrativních překážek.

Prezident SP ČR Ing. Jaroslav Hanák připomněl složitou situaci, v níž se řada podniků aktuálně nachází a k níž přispívá kromě následků válečného konfliktu na Ukrajině včetně energetické krize i vysoká míra inflace a pokračující narušení dodavatelsko – odběratelských vztahů. Proto je zapotřebí ocenit kroky realizované v oblasti vysokých nákladů na energie, zejména pokud jde o nulovou platbu na příspěvek na obnovitelné zdroje energie, určení maximálních cen pro malé a střední podniky nebo prodloužení dočasného krizového rámce. V souvislosti s udržением konkurenceschopnosti českých podniků je nezbytné sledovat vývoj a opatření přijímaná v ostatních zemích, zejména v Německu a Francii, a při jednáních o opatřeních platných pro velké podnikatele na evropské úrovni postupovat tak, aby nedošlo k poškození zájmů českého průmyslu. V případě malých a středních podniků zbývá dořešit situaci, kdy takový podnik není sám odběrným místem a stanovená pomoc se tak na něj nevztahuje.

Ředitel Sekce hospodářské politiky SP ČR Ing. Bohuslav Čížek, Ph.D., MBA poděkoval za stanovení nejvyšších cen elektřiny a plynu i pro malé a střední podniky, byť ve vztahu k roku 2021 jsou stanovené ceny několikanásobné a pro subjekty, jichž se stanovení maximálních cen netýká, je plánování budoucího vývoje značně obtížné, což může mít v konečném důsledku vliv na celý průmysl. Proto SP ČR nadále požaduje přijetí opatření především na národní úrovni a stanovení maximálních cen pro všechny podniky bez rozdílu velikosti, kdy dočasný krizový rámec by měl být doplňkovým nástrojem. Rada zemí přistupuje k nepřímým krokům a využívá vlastních specifík, proto by ČR měla být připravena na bezprostřední přijetí adekvátních opatření. Všechna přijímaná opatření, včetně zajištění kurzarbeitu nebo programu EGAP+, je přitom nutné posuzovat v kontextu a zacházet s nimi jako s jedním balíčkem.

Předsedající zdůraznil, že ČR vyvíjí intenzivní tlak na Evropskou komisi v zájmu předložení takových návrhů, o nichž je možno smysluplně jednat. Tento tlak by se měl projevit i na příštím zasedání ministrů členských zemí EU pro energetiku, jež se uskuteční dne 24. listopadu 2022. Zároveň upozornil, že racionálním přístupem je připravit se na opatření přijímaná v ostatních zemích, nebylo by však správné a výhodné přicházet s těmito opatřeními jako první.

Ministr průmyslu a obchodu Ing. Jozef Síkela doplnil, že v nejbližších dnech by mělo být notifikováno prodloužení dočasného krizového rámce, k notifikaci nařízení o stanovení maximálních cen pro malé a střední podniky prozatím nedošlo. Možnost stanovení maximálních cen i pro velké podniky aktuálně zvažuje několik států, mezi něž patří například Německo, Slovensko, Francie, Chorvatsko, Rumunsko nebo Nizozemsko, přičemž dosud nebylo indikováno porušení evropského práva. Evropská komise prozatím prosazuje stanovení maximálních cen pro velké podniky pouze s využitím dočasného krizového rámce.

Prezident KZPS ČR Jan Wiesner připomněl, že ceny elektřiny jsou v ČR i po stanovení maximálních cen v evropském měřítku jedny z nejvyšších, což má značné dopady na konkurenceschopnost českých podniků. Připomněl rovněž nedostatečné projednání a vypořádání připomínek sociálních partnerů v rámci meziresortního připomínkového řízení k návrhu novely energetického zákona.

Předseda ČMKOS Josef Středula upozornil, že velké rozdíly v cenách elektřiny nejen v evropském, ale i v celosvětovém měřítku, mohou vyústit v masivní přesun podniků a firem do cenově příznivějších zemí. V tomto směru působí kontraproduktivně i evropská environmentální legislativa. Značné riziko pro další činnost podniků a tím i pro ekonomický vývoj a zaměstnanost v ČR představuje i stále velmi vysoká míra inflace, jež v meziročním srovnání sice mírně klesla, ale v meziměsíčním srovnání má nadále silný růstový potenciál. Především však ČR postrádá základní strategii pro směřování svého dalšího vývoje a z toho vycházející strategii komplexního nakládání s finančními prostředky, ať už z národních nebo evropských zdrojů.

Předsedající uvedl, že obavy z vysoké inflace a nulového hospodářského růstu jsou na místě, ale tato situace se netýká jen ČR a je obdobná ve všech zemích.

Místopředseda ASO MUDr. Martin Engel vznesl dotaz ke konkrétní výši stanovených maximálních cen elektřiny s tím, že aktuálně oznamované ceníkové ceny neodpovídají tomu, co bylo jako maximální cena deklarováno.

Ministr průmyslu a obchodu Ing. Jozef Síkela vysvětlil, že maximální cena byla stanovena pro tzv. neregulovanou složku na 5 Kč za kW bez DPH, což činí 6,05 Kč s DPH, a k tomu je třeba připočítat další složky, z nichž se konečná cena pro spotřebitele skládá.

Z á v ě r:

Plenární schůze Rady hospodářské a sociální dohody ČR bere na vědomí předložený materiál.

Sociální partneři:

- **vyzývají vládu k přijetí dalších kroků směřujících ke stanovení maximálních cen elektřiny a plynu pro všechny odběratele bez rozdílu;**
- **žádají vládu o dodržování pravidel legislativního procesu a řádné projednání a vypořádání všech připomínek uplatňovaných v rámci meziresortního připomínkového řízení.**

Bod 1.2 Dopady ekologické legislativy EU na ČR

Ministr průmyslu a obchodu Ing. Jozef Síkela představil materiál obsahující shrnutí výsledků studií dopadů balíčku Fit for 55, přehled stavu jeho projednávání a přehled nové energetické legislativy a opatření ke zmírnění dopadů vysokých cen energií. Z výsledku provedených studií a modelací vyplývá, že naplnění hlavního cíle, tedy snížení emisí k roku 2050, je možné dosáhnout. Za předpokladu vhodného využití prostředků získaných z prodeje emisních povolenek dojde k vyššímu růstu HDP, než při referenčních scénářích. Při správném využití dostupných finančních prostředků tak balíček představuje pro český průmysl jednoznačnou příležitost k dalšímu růstu. Na druhou stranu žádný z modelů v navržených scénářích nedosáhl emisní neutrality do roku 2050, za tímto účelem by bylo třeba přijetí dalších dodatečných opatření nad rámec balíčku Fit for 55. Studie jsou tak zatíženy řadou předpokladů, z nichž některé mohou vyžadovat značné investice, jež nejsou v tuto chvíli explicitně vyčísleny a jejichž provedení je předpokladem pro úspěšnou dekarbonizaci a hospodářskou transformaci ČR.

Předseda ČMKOS Josef Středula poděkoval za práci odvedenou na studiích, vyjádřil však obavy z dalšího vývoje vzhledem k enormním nákladům na dosažení stanovených cílů a nedostatečného označení zdrojů jejich finančního pokrytí. Z tohoto důvodu by bylo vhodné pravdivě a objektivně shrnout skutečný stav včetně pesimistického scénáře dalšího vývoje zahrnujícího reálné negativní dopady na celkovou životní úroveň, aby bylo možno se na tuto variantu připravit. Za účelem maximálně možné eliminace dopadů je také nezbytné včasné přesměrování toku finančních prostředků strukturálních fondů EU.

Předsedající zdůraznil, že snaha o dekarbonizaci a dosažení emisní neutrality je realitou, kterou není možné změnit a není přitom jen doménou EU. Proto bychom se měli soustředit především na využití příležitostí, jež nám tento proces nabízí, neboztratíme konkurenceschopnost.

Ministr průmyslu a obchodu Ing. Jozef Síkela shrnul situaci s tím, že ČR je schopna dosáhnout cílů stanovených pro rok 2030 a má za tímto účelem k dispozici dostatek finančních prostředků primárně ze zdrojů EU. Další ambiciózní cíle směřující k roku 2050 bude poté možno znovu zhodnotit i v závislosti na reálnosti jejich dosažení a nákladech k tomu potřebných.

Ministr pro evropské záležitosti doc. PhDr. Mikuláš Bek, Ph.D. doporučil diskusi směřovat k cílům roku 2030 vzhledem k tomu, že i zpracované studie potvrdily mnoho neznámých v dalším postupu k roku 2050. Do roku 2030 je v tuto chvíli alokován významný objem finančních prostředků a panují spíše obavy o dostatečnou absorpční kapacitu a schopnost tyto prostředky efektivně využít.

Prezident SP ČR Ing. Jaroslav Hanák podpořil snahu soustředit se na dosažení cílů roku 2030, s tím, že k tomuto datu je potřeba studie dále dopracovat a upřesnit předpokládané náklady.

Ředitel Sekce hospodářské politiky SP ČR Ing. Bohuslav Čížek, Ph.D., MBA poděkoval za kvalitně zpracovaný materiál a precizní přehled legislativy EU a vyjádřil dílčí připomínky k předloženým studiím, ať již jde o větší zaměření na průmysl, nebo možné navýšení nákladů u cílů, jež nejsou plně vyčísleny. Klíčové je, že studie budou na pracovní úrovni dále diskutovány a bude se s nimi dále pracovat.

Předseda ČMKOS Josef Středula doporučil v zájmu zajištění systémového přístupu zapojení Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy s promítnutím potřeby nových kvalifikací do nastavení vzdělávacích plánů a obdobné zapojení i ostatních dotčených resortů.

Z á v ě r:

Plenární schůze Rady hospodářské a sociální dohody ČR bere na vědomí předložený materiál s tím, že diskuse o dopadech budou nadále pokračovat na pracovní úrovni.

Bod 1.3 Stav implementace programů fondů EU a příprava programového období 2021 – 2027

Náměstkyně ministra pro místní rozvoj Ing. arch. Daniela Grabmüllerová, Ph.D., MBA ocenila pozitivní vývoj čerpání prostředků fondu soudržnosti v rámci ukončovaného programového období, je však třeba reflektovat i rizika v podobě vývoje cen či dopadů uprchlické krize. Proto ČR spolu s ostatními státy vyzvala Evropskou komisi, aby přijala opatření k rozšíření flexibility členských

států při čerpání prostředků. V novém programovém období je ČR druhou zemí, která má schváleny všechny operační programy a nyní začíná implementace a vyhlášení prvních výzev.

Prezident KZPS ČR Jan Wiesner ocenil práci odvedenou Ministerstvem pro místní rozvoj i řídicími orgány operačních programů při zajištění úspěšného dočerpání prostředků v rámci končícího programového období i přes všechny problémy, jež se v jeho průběhu nahromadily. Pro nové programové období je třeba pamatovat na rizika vyplývající z nedostatečné administrativní kapacity.

Prezident SOCR ČR Ing. Tomáš Prouza, MBA označil za klíčovou včasnou administraci výzev. Za tímto účelem je nezbytné zrychlit celý proces a učinit jej flexibilnějším, včetně zajištění dostatečné administrativní kapacity a přijetí pracovníků prostřednictvím dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr, tak, aby se nevyskytly problémy při samém začátku čerpání.

Předseda ČMKOS Josef Středula zdůraznil, že kromě úspěšného vyčerpání všech alokovaných prostředků je důležitá i kvalitativní stránka čerpání a konkrétní pomoc, kterou finanční prostředky EU přinášejí. V souvislosti s cenovou nestabilitou je nezbytné diskutovat i absorpční kapacitu a problémy, jež zvyšující se ceny způsobují. Prospěšná je rovněž provázanost operačních programů mezi jednotlivými státy a důraz na přeshraniční spolupráci. V souvislosti s přechodem mezi dvěma programovými obdobími vznesl dotaz na fázování projektů a případná rizika z tohoto procesu vyplývající.

Náměstkyně ministra pro místní rozvoj Ing. arch. Daniela Grabmüllerová, Ph.D., MBA uvedla, že v rámci fázování je identifikováno téměř 300 rizikových projektů, na něž je v právních aktech vázáno 20 mld. Kč. Klíčové je, aby příjemci včas komunikovali s řídicím orgánem a aby bylo využito všech možností pro záchranu finančních prostředků.

Z á v ě r:

Plenární schůze Rady hospodářské a sociální dohody ČR bere na vědomí předložený materiál.

Sociální partneři žádají vládu o zajištění dostatečné administrativní kapacity pro čerpání prostředků z fondů EU.

Bod 1.4 Programy podpory z Modernizačního fondu

Místopředseda vlády a ministr práce a sociálních věcí Ing. Marian Jurečka, pověřený řízením Ministerstva životního prostředí představil materiál shrnující prioritní i neprioritní oblasti Modernizačního fondu, vývoj v roce 2021 i aktuální výzvy roku 2022. Klíčové je soustředit se na priority vyplývající z aktuální situace, proto byla vyhlášena například výzva HOUSEnerg, jež má za cíl podpořit opatření u budov ve vlastnictví sociálně zranitelných skupin obyvatel. Důležité je sledovat limity pro rychlost čerpání, mezi něž patří zejména otázka plynu a diverzifikace v této oblasti, využití biometanu a vodíku. Limitujícím faktorem se stává i legislativa, a to zejména v oblasti velkých staveb, další omezení může přinášet nedostatek komponentů a zdrojů pro výrobu a instalaci specializovaných zařízení a nedostatek odborného personálu. Při implementaci programů podpory z Modernizačního fondu se i nadále počítá se zapojením sociálních partnerů.

Předseda ČMKOS Josef Středula zdůraznil, že ceny emisních povolenek, ač došlo ke stabilizaci, jsou nadále velmi vysoké a představují tlak na ceny energií, což však na druhou stranu přináší zdroje do Modernizačního fondu. Důležité je soustředit se na zajištění dodávek tepla pro obyvatelstvo, v tomto směru mohou dílčím způsobem pomoci investice do rozvoje těžby plynu na jižní Moravě, byť tato ložiska představují jen omezené množství suroviny. Zároveň požádal o pravidelné informace o průběžném čerpání prostředků Modernizačního fondu.

Prezident SP ČR Ing. Jaroslav Hanák uvedl, že strategické rozhodnutí, zda jsou výhodnější nižší ceny emisních povolenek, nebo větší objem finančních prostředků na dekarbonizaci, je velmi složité.

Z á v ě r:

Plenární schůze Rady hospodářské a sociální dohody ČR bere na vědomí předložený materiál.

Bod 1.5 **Novelizace zákoníku práce**

Místopředseda vlády a ministr práce a sociálních věcí Ing. Marian Jurečka představil základní okruhy dotčené připravenou novelou a zdůraznil, že v průběhu meziresortního připomínkového řízení se Ministerstvo práce a sociálních věcí snažilo v maximálně možné míře zohlednit připomínky uplatněné oběma stranami sociálního dialogu. V návaznosti na jednání Předsednictva RHSD ČR uvedl, že vláda bude jednat se zástupci poslaneckých klubů stran vládní koalice možnosti uzavření dohody o společném postupu v Poslanecké sněmovně parlamentu ČR s tím, že uzavření této dohody by nemělo nic bránit.

Prezident SP ČR Ing. Jaroslav Hanák požádal o uzavření zmíněné dohody a dodržení závazku, že nedojde ke změnám v oblastech, na nichž se sociální partneři dohodnou.

Prezident KZPS ČR Jan Wiesner ocenil, že novela nejde nad rámec implementace předpisů EU.

Předseda ČMKOS Josef Středula uvedl, že prozatím nebylo dosaženo shody ve všech otázkách, jednání však nadále probíhají a směřují k jejímu dosažení.

Z á v ě r:

Plenární schůze Rady hospodářské a sociální dohody ČR bere na vědomí předložený materiál.

Sociální partneři žádají vládu o uzavření dohody o společném postupu sociálních partnerů a vládní koalice při legislativním procesu tak, aby byla v průběhu projednávání respektována dohoda sociálních partnerů a ze strany poslanců vládní koalice nebyly uplatňovány pozměňovací návrhy bez souhlasu sociálních partnerů.

Bod 1.6 **Stav notifikace kurzarbeitu**

Místopředseda vlády a ministr práce a sociálních věcí Ing. Marian Jurečka informoval o stavu prací a projednávání nařízení vlády o aplikaci kurzarbeitu pro případ nedostatku plynu a o přípravě druhého nařízení vlády, jež bude obsahovat širší využití tohoto nástroje.

Předseda ČMKOS Josef Středula doporučil zvolit strategický přístup a využít zkušeností z Německa a Rakouska, kde je kurzarbeit aplikovatelný průběžně při všech potížích, které ve firmách mohou nastat.

Prezident KZPS ČR Jan Wiesner požádal o urychlení prací na druhém nařízení vlády, jež rozšiřuje možnost aplikace tohoto nástroje i o další vlivy, než je nedostatek plynu.

Z á v ě r:

Plenární schůze Rady hospodářské a sociální dohody ČR bere na vědomí předložený materiál.

Bod 2. **Různé**

Předseda ČMKOS Josef Středula požádal o urychlené svolání jednání k otázce zvýšení platů pro rok 2023.

Po projednání všech bodů programu 167. Plenární schůze Rady hospodářské a sociální dohody ČR poděkovalpředsedajícímúčastníkům Plenární schůze a její zasedání ukončil.

Zpracoval:
Mgr. David Kadečka
výkonný sekretář
RHSD ČR